

ваються, а також країн з перехідною економікою; зростання некерованості в розвитку ядерного технологічного потенціалу; загострення боротьби за розподіл світових природних ресурсів; загострення проблеми збереження культурно-цивілізаційної різноманітності світу; посилення міграційних процесів; набуття організованою злочинністю наднаціонального характеру [5].

Таким чином, складні соціально-політичні умови, загострення соціальних протиріч у суспільстві, загрози національній безпеці, що є наслідками глобалізаційних процесів у світі, є тими чинниками, що негативно впливають на національну безпеку нашої держави та вимагають створення ефективної системи забезпечення національної безпеки відповідно до вимог сьогодення для захисту суверенності нашої держави та її національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз, що існують.

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. *Вибрані наукові праці*. Київ: НІСД, 2016. 528 с.

2. Нижник Н. Р., Ситник Г. П., Білоус В. Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): навч. посіб. За ред. П.В. Мельника, Н.Р. Нижник. Ірпінь, 2000. 304 с.

3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 (в ред. від 07.08.2015). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15/>

4. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник. Київ: НАДУ, 2011. 730 с.

5. Чуйко З. Д. Фактори забезпечення національної безпеки України в контексті євроінтеграції. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2010-1/doc/5/02.pdf>.

6. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України: навч. посіб.: у 2-х ч. Авт. кол.: Г.П. Ситник, В.І. Абрамов, В.А. Мандрагеля та ін.; за заг. ред. Г.П. Ситник. Київ: НАДУ, 2012. Ч. 2. 44 с.

Ядловська Ольга Степанівна,
викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат історичних наук;

Романенко Геннадій Анатолійович
аспірант Дніпропетровського університету
ім. Альфреда Нобеля

РОЗВИТОК КЛАСТЕРНИХ КОНЦЕПЦІЙ ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Вихід України з економічної ситуації, що склалася, насамперед пов'язаний зі стабілізацією процесів розвитку та економічного зростання. Як показує світова практика, прогресивні та стабільні економічні системи розвинених країн мають характер інноваційного розвитку [1, с. 30], що є наслід-

ком процесів зміни технологій [2, с. 53], які визначають умови створення нових промислових систем в умовах інституційних впроваджень та розробок.

Як правило, більшість передових технологій зосереджено у військовій промисловості, й у зв'язку з курсом уряду України на всебічне зближення з НАТО виникає можливість застосувати всі механізми ефективних моделей економіки для інтеграції і впровадження інноваційних рішень, починаючи з оборонної галузі.

Механізмом розв'язання даної проблеми для України можуть стати впровадження регіональних та промислових кластерів, які є невід'ємною частиною інноваційного розвитку. Це нові форми просторової організації виробництва, які відрізняються високою конкурентоспроможністю. Відомий американський економіст М. Портер дав класичне визначення кластерної концепції: «Кластер – це група географічно сусідніх, взаємопов'язаних компаній (постачальники, виробники та ін.) і пов'язаних з ними організацій в конкретних галузях економіки (освітні заклади, органи державного управління, інфраструктурні компанії), які конкурують, але разом з тим характеризуються спільністю діяльності та взаємодоповнюють один одного» [3, с. 256].

Їх переваги відображені в показниках ефективності виробництва та високої продуктивності праці за рахунок того, що компанії і постачальники розташовуються в кластері географічно близько один від одного, цим полегшуючи координацію дій і трансакцію між ними. Факт успішності кластерної концепції в світовій економіці визнаний і результати дослідження [4, с. 76] показують, що країни з кластерною стратегією в рейтингу конкурентоспроможності на світовому ринку посідають високі місця.

Нами запропоновано взяти за основу початку розвитку нових кластерів створення спеціальних економічних зон (СЕЗ) різної функціональної спрямованості, що дасть все необхідне для запуску механізмів нового рівня економіки. Присутність кластера в районах створення СЕЗ дозволить підвищити ефективність місцевої економіки, посилити внутрішні і зовнішні зв'язки, полегшити інтеграцію за різними програмами з різними рівнями знань і технологій. У місцях знаходження кластера утворюється певний бізнес-клімат, сприятливий для місцевої економіки, де з'являються спеціалізовані постачальники для потреб кластера, відбувається утворення нових виробництв та інститутів.

Оцінюючи сьогоdnішній стан економіки України, на наш погляд, активне збільшення і розширення економічної діяльності СЕЗ може стати поштовхом до модернізації та розвитку національної економіки. Стати основою виникнення кластерних ініціатив або сприяти розвитку наявних кластерів є економічно доцільнішим, тому що ними випробуваний ринок, є певні зв'язки і інфраструктура. Для прискорення розвитку даних механізмів хорошим засобом виступить залучення в галузь і розміщення на території СЕЗ однієї або двох транснаціональних компаній.

У разі неефективно діючої економіки країни СЕЗ можуть виступити її альтернативою з повністю імпортованими факторами виробництва і експортом продукції. Подальше встановлення зв'язків СЕЗ з навколишнього еконо-

мікою через наявні кластери зробити благотворний вплив на неї.

Даний підхід усуне проблему неузгодженості систем промислових стандартів SICS, що прискорить перехід до міжнародних стандартів роботи ISO-9001 (міжнародна стандартизація устаткування, обладнання та ін. показників) та використання систем управління і гарантії якості AQAP 2000, що має особливе значення, наприклад, у процесі виконання державної програми з розвитку і реформування збройних сил України спільно з представниками НАТО. Поглиблюючи кооперацію з Альянсом, підприємства-учасники Укроборонпрому поліпшать умови для факторів виробництва, наприклад посилення якості трудового потенціалу за рахунок належної підготовки персоналу, плюс до всього – організацію цілеспрямованої дослідницької діяльності місцевих університетів. Виникають умови вдосконалення існуючих місцевих кластерів при перетині інтересів з кластерами Альянсу, адже сама різниця (відмінності) у знаннях народжує інновації. По суті, утворюється абсолютно новий майданчик, де може (і навіть повинен) проходити діалог нового типу між економічними підприємствами, урядовими структурами та іншими організаціями (університети, організації зі співробітництва, школи).

Кластери мають унікальну здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам їх діяльності в умовах нестабільної ринкової економіки. Це прямо пов'язане з безпекою економіки країни. Основна загроза виражається в розриві технологічних ланцюжків через відсутність складових інвестиційного потенціалу. Неможливість вирішення даної проблеми зусиллями місцевих організацій вирішується завдяки його глобалізації, тобто присутності на міжнародній арені. Це дозволяє знизити витрати на виробництво; отримати доступ до ресурсів, технологій та ін.

Яка б модель розвитку економіки країни була не прийнята, зусилля з поліпшення загальної економічної обстановки є одними з основоположних. І в цьому є велика роль уряду, якому необхідно прийняти політичні заходи, пов'язані з поліпшенням інфраструктури, усуненням обмежень і перешкод для нововведень, систематичними зусиллями щодо поліпшення місцевих умов.

1. Аспекти управління інноваціями проектно-орієнтованих організацій: монографія. В. Р. Молодецький, Р. Б. Тян, В. А. Ткаченко та ін. За наук. ред. Тян Р.Б. і Ткаченко В.А. Дніпропетровськ: ДУ ім. А. Нобеля; вид-во «Моноліт», 2012. 242 с.

2. Технологічний імператив розвитку інтелектуального потенціалу України: наук.-концепт. альманах: у 7-ми кн. Дніпропетровськ: Моноліт, 2009. Кн. 1: Концепція розвитку технологічного потенціалу України: монографія / В. А. Ткаченко, В. І. Ткаченко, Б. І. Холод; за наук. ред. В.А. Ткаченко. 320 с.

3. Портер М. Конкуренція. Пер. с англ. Москва: Междунар. отнош., 2005. 608 с.

4. Карпенко О. Аспекти прояву ефекту від функціонування кластерів у контексті конкурентоспроможності національної економіки. *Проблеми економіки*. № 1. 2013. С. 73–80.